

JAK SEJM WIELKI O ZMIANACH RADZIŁ, ALE NA DRUGI ROZBIÓR NIC NIE PORADZIŁ!

JULIA MIŚKOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania historii dla szkoły podstawowej

opracowany w ramach projektu

**„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących
w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego
w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”**

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Marta Milewska
Recenzja merytoryczna – Beata Falkowska
Agnieszka Ratajczak-Mucharska
dr Anna Araucz
dr Beata Rola

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Tytuł zajęć/lekcji

Jak Sejm Wielki o zmianach radził, ale na drugi rozbiór nic nie poradził!

Cele ogólne

- poznanie okoliczności II rozbioru Polski.

Cele operacyjne

Uczeń:

- opowiada o Sejmie Wielkim – jego reformach i postanowieniach oraz o Konstytucji 3 maja;
- zna przyczyny II rozbioru;
- opowiada o konfederacji targowickiej;
- zna terminy: *sejm skonfederowany, stronnictwo patriotyczne, stronnictwo dworskie, stronnictwo hetmańskie, czarna procesja, konstytucja, Ustawa Rządowa*.

Uczeń ze SPE:

- opowiada o Sejmie Wielkim i Konstytucji 3 maja;
- zna przyczyny II rozbioru;
- zna terminy: *konstytucja, Ustawa Rządowa*.

Metody/techniki/formy pracy

praca zbiorowa, praca w grupach, wykład, symulacja.

Środki dydaktyczne

podręcznik/źródło, mapa.

Opis przebiegu zajęć/lekcji

1. Nauczyciel zadaje uczniom pytanie, do czego potrzebna jest konstytucja. Wspólna dyskusja prowadzi do konkluzji, że w Polsce pierwszą Ustawę Zasadniczą uchwalono wiele lat temu. Nauczyciel opowiada o zmianach, jakie wniosła Konstytucja do Rzeczypospolitej. Wypisuje na tablicy jej podstawowe postulaty.
2. Nauczyciel proponuje uczniom napisanie własnej klasowej lub szkolnej konstytucji, zgodnej z obowiązującymi w szkole dokumentami, np. wymaganiami nauczycieli. Uczniowie przystępują do pracy. Proponują postulaty, rozdziały i zapisy.
3. Nauczyciel dzieli klasę na tyle grup, ile rozdziałów klasa zaproponowała, a każda z nich opracowuje jeden.
4. Grupy prezentują swoje prace, pozostałe nanoszą poprawki oraz skreślenia. Następuje spisanie klasowej konstytucji i powieszenie jej w widocznym miejscu. Nauczyciel ocenia pracę.
5. Nauczyciel opowiada o II rozbiorze, który i tak nastąpił oraz o konfederacji targowickiej.
6. W domu uczniowie utrwalają wiadomości.

Komentarz metodyczny

1. Nauczyciel nie musi stosować podręcznika, zamiast niego może przygotować materiał w postaci źródła historycznego.
2. Dla **uczniów ze SPE** przygotowuje notatkę, z której uczeń korzysta przy realizacji zadania. Nauczyciel może wypisać kilka podstawowych pytań, na które uczeń ze SPE powinien znaleźć odpowiedź, czytając dany materiał. Pozostawia większą ilość czasu na przygotowanie. W czasie odpowiedzi ustnych dyskretnie wspomaga ucznia ze SPE, daje więcej czasu na przypomnienie oraz dyskretnie naprowadza. Często podchodzi do ucznia w trakcie samodzielnej pracy, w celu udzielania dodatkowej pomocy lub wyjaśnień. Nauczyciel premiuje samodzielność wykonania pracy. Stosuje inną formę oceny, np. pochwałę, naklejkę, ułatwienie zdobycia sprawności (opis w programie).
3. Projekt klasy powinien być precyzyjnie rozpisany. Uczniowie muszą wiedzieć, czego dokładnie nauczyciel od nich oczekuje, za co będzie stawiana ocena itp. Unikniemy wtedy pytań o podstawowe informacje. Przypominamy uczniom, by ich wystąpienie było dynamiczne, podobne do wystąpień reporterów, jakie mogą zaobserwować w telewizji.
4. Zamiast tworzenia własnej konstytucji, nauczyciel może zaproponować uczniom stop-klatkę na podstawie obrazu Jana Matejki *Rejtan – upadek Polski*. Warto przy tym odtworzyć piosenkę Jacka Kaczmarskiego *Rejtan, czyli raport ambasadora*.
5. Przy omawianiu zagadnienia konfederacji targowickiej należy zwrócić uwagę, że targowiczanie bronili „złotej wolności”, którą rozumieli jako wolność Polski.
6. Kształcone kompetencje:
 - **w zakresie rozumienia i tworzenia informacji** – poprawność wypowiedzi uczniów, czytanie i słuchanie ze zrozumieniem, wyrażanie się w sposób precyzyjny i zwięzły;
 - **w zakresie umiejętności uczenia się** – zarządzanie własnym czasem, rozwiązywanie problemów, zdobywanie, przetwarzanie, ocenianie i przyswajanie nowych informacji;
 - **obywatelskie** – świadomość i rozumienie tożsamości kulturowej własnego kraju w interakcji z innymi kulturami oraz umiejętność zobaczenia i zrozumienia różnych punktów widzenia;
 - **w zakresie przedsiębiorczości** – kreatywność, zarządzania i wdrażania projektu oraz umiejętność współpracy w zespole;
 - **w zakresie świadomości i ekspresji kulturalnej** – świadomość dziedzictwa kulturowego Europy oraz ich miejsca w świecie, szacunek dla odmiennych kultur.
7. **Treści interdyscyplinarne:** geografia (mapa), język polski (tekst Jacka Kaczmarskiego), muzyka, plastyka (malarstwo Matejki).